

УДК 331.45:006

DOI: 10.31470/2518-7600-2019-8-249-263

**STANDARDIZATION IN THE FIELD OF LABOR
SAFETY: THEORETICAL BACKGROUND AND LEGAL
FIELD**

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ:
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАВОВЕ ПОЛЕ**

**СТАНДАРТИЗАЦИЯ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ТРУДА:
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАВОВОЕ ПОЛЕ**

Інна Левченко,

доктор історичних наук,
доцент кафедри теорії та
методики
професійної підготовки
inna.lewchenko2000@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9652-8755>
ID: D-1140-2019
ДВНЗ «Переяслав-
Хмельницький
державний педагогічний
університет
імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав-Хмельницький,
Київська обл., Україна, 08401

Inna Levchenko,

Doctor in Historical Sciences
Associate Professor of the
Department of Theory and
Methods of Vocational training
inna.lewchenko2000@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9652-8755>
ID: D-1140-2019
Pereiaslav-Khmelnytskyi
Hryhorii Skovoroda State
Pedagogical University, 30,
Sukhomlynskoho Str.,
Pereiaslav-Khmelnytskyi,
Kyiv region, Ukraine, 08401

ABSTRACT

The article deals with the complex of theoretical and practical issues in the field of occupational standardization, comparative analysis of European and international standards in the field of occupational safety is made.

The author noted the adaptation of the legislation of Ukraine, which provides for the reform of its legal system and the gradual

alignment with European and international standards of labor protection, in order to define uniform and generally accepted legal, socio-economic measures and means aimed at preserving life, health and human performance during work.

*The study highlighted the state of standardization in the field of occupational safety, conducted a comparative legal analysis of compliance and development of recommendations in order to further approximate the legislation of Ukraine to the requirements of the *acquis communautaire*.*

The article defines the basic terminology that reveals the essence of this research, in particular: «system of labor safety standards», «standardization», «standards», etc. Types of standardization are considered and some standards of the national system of standardization of labor protection are described.

The study deals with the new ISO 45001: 2018 standard «Occupational Health and Safety Management Systems. Requirements and Recommendations for Application», which is one of the most anticipated standards in the world.

The author emphasizes the importance and necessity of forming a clear standardization system in Ukraine, which will improve the situation in the field of labor protection.

Keywords: *standardization, standards, labor protection, system of labor safety standards, regulatory framework*

Постановка проблеми. Процес наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері охорони праці полягає у досягненні на практиці високих європейських стандартів охорони праці з загальним зниженням показників виробничого травматизму та професійних захворювань.

Основною проблемою сфери охорони праці залишається моральна застарілість нормативної бази стандартів України, яка сприяє регулюванню відносин у сфері охорони праці, оскільки більшість із них залишається чинною ще з часів СРСР. Враховуючи викладене, на сьогодні постала нагальна необхідність здійснення досліджень щодо стану стандартизації у сфері охорони праці, проведення порівняльно-правового

аналізу відповідності та розробки рекомендацій з метою подальшого наближення законодавства України до вимог *acquis communautaire*.

Великою трагедією будь-якого демократичного суспільства є нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, які являються серйозною причиною людських та економічних втрат. За деякими оцінками, щороку в світі внаслідок виробничого травматизму гине понад 300 тис. чоловік (Жидецький, 2004), що є досить серйозним фактором для розвитку соціуму.

Аналіз досліджень і публікацій. Наразі наукових розвідок з аналізом проблем стандартизації в Україні небагато. До того ж вони розкривають сутність державної системи стандартизації у сферах економіки, товаровиробництва, промисловості тощо. Підходи до типізації та систематизації стандартів в Україні були розглянуті у науковій статті Л. Ю. Шабельника (Шабельник, 2016), в якій автор конкретизує типи стандартів України. Навчальний посібник М. Т. Бакка (Бакка, 2002) розкриває головні аспекти метрології, стандартизації, сертифікації та акредитації в Україні.

Важливим джерелом для написання даної статті стала інформація з електронних ресурсів (Технічна енциклопедія), (Комплекс стандартів національної стандартизації України), (ISO 45001).

Проте варто зазначити, що означена тема до цього часу не отримала широкого висвітлення, що обумовлює необхідність проведення подальших досліджень. У процесі дослідження були використані методи аналізу і синтезу, системного підходу, узагальнення і структурування.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад і правового поля національної стандартизації в галузі охорони праці.

Виклад основного матеріалу. Слід констатувати, що нинішній стан охорони праці в Україні є вкрай низьким, що пов'язано, насамперед, зі зростаючою кількістю фізично, а в деяких випадках і морально застарілого обладнання, машин і механізмів, недостатньою захищеністю на підприємствах працівників від нещасних випадків та травматизму.

Вагомими чинниками гальмування галузі охорони праці слід вважати послаблення трудової та технологічної дисципліни, ігнорування елементарних вимог техніки безпеки як власниками підприємств, так і самими працівниками. Зазначені фактори породжують безвідповідальність керівників усіх рівнів щодо забезпечення безпеки праці найманих працівників, формують нігілістичне ставлення працівників до особистої безпеки та безпеки оточуючих.

Неврахування у сфері охорони праці в Україні європейських та міжнародних стандартів являється однією з причин її незадовільного стану. Адаптація національного законодавства до законодавства Європейського Союзу має бути одним з пріоритетних напрямків інтеграційного процесу в галузі охорони праці, а законодавство України має внести необхідні корективи для реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими та міжнародними стандартами охорони праці. Для досягнення поставленої мети необхідно розробити єдині та загальноприйняті правові, соціально-економічні, організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні та лікувально-профілактичні заходи та засоби, які спрямовувалися б на збереження життя, здоров'я і працездатність людини під час трудової діяльності.

В Україні діє Державна система стандартизації України, яка, за словами дослідника Л. Шабельника, являє собою сукупність правил та вимог, що регламентують процедуру проведення робіт зі стандартизації на всіх рівнях влади України та всіх галузях економіки (Шабельник, 2016). Дане поняття є загальним для стандартизації усіх сфер економіки. Система стандартів безпеки праці – більш вузьке поняття, яке конкретизує стандартизацію в галузі охорони праці.

Отже, поняття «системи стандартів безпеки праці» (ССБП) в технічній енциклопедії пояснюється, як комплекс взаємозв'язаних стандартів, спрямованих на забезпечення безпеки праці, збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці. ССБП включає близько 300 державних стандартів, розділених на 6 класів (Технічна енциклопедія).

Розробка стандартів у кожній країні є досить важливим та клопітким завданням, яке здійснюється науковцями та спеціалістами різних галузей народного господарства, працівниками служб охорони праці на основі глибоких наукових досліджень, інновацій науки і техніки. Міжгалузеві та галузеві акти про охорону праці вважаються спеціальними законодавчими актами. До них слід віднести Державні стандарти Системи стандартів безпеки праці, Будівельні норми та правила, Санітарні норми, Правила будови електроустановок, Норми радіаційної безпеки, Основні санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами та іншими джерелами іонізуючих випромінювань, Правила будови та безпечної експлуатації вантажопідіймальних машин, Правила безпеки при використанні газів, Правила будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском, Правила будови та безпечної експлуатації стаціонарних компресорних установок тощо.

Стандартизація синтезує в собі наукові, технічні, господарські, економічні, юридичні, естетичні й політичні аспекти. Окрім цього вона є унікальною сферою суспільної діяльності, оскільки поєднує ринкову економіку, міжнародну торгівлю і споріднені з нею види діяльності та науково-технічний прогрес.

Досліджуючи питання стандартизації, ми не можемо оминати суть самого поняття. Більш вдалим визначенням «стандартизації», на нашу думку, є наступне: «діяльність, спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній галузі шляхом встановлення положень для загального і багатократного використання у відношенні реально існуючих або перспективних завдань» (Стандартизація). Предмет стандартизації являє собою технічне законодавство та нормативні документи регламентації процесів, методів, способів, правил життєдіяльності людини.

У статті 9 Закону України «Про стандартизацію» вказано, що суб'єктами стандартизації є наступні органи влади: центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації; рада стандартизації; технічні комітети стандартизації; інші суб'єкти, що займаються стандартизацією, за поданням

центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації. Кабінет Міністрів України уповноважує центральний орган виконавчої влади у сфері будівництва та промисловості будівельних матеріалів (далі – Держбуд України) організовувати, розробляти, схвалювати, приймати, переглядати, змінювати та визнавати такими, що втратили чинність, національні стандарти у галузі будівництва та промисловості будівельних матеріалів (Закон України «Про стандартизацію»).

Для єдності і взаємозв'язку в різних галузях науки і техніки, виробництва, відпочинку, охорони довкілля розробляються державні стандарти, які регулюють на законодавчому рівні дотримання нормативних вимог у різних сферах взаємовідносин.

Мета й основні завдання стандартизації знаходяться у логічному взаємозв'язку з рівнем розвитку країни та спрямовані на вирішення питань міжнародного співробітництва, внутрішнього розвитку країни та розвитку самої системи стандартизації. Стандартизація сприяє: установленню положення, що забезпечують відповідність об'єкта стандартизації своїй визначеності та безпечність його щодо життя чи здоров'я людей, тварин, рослин, а також майна й охорони навколишнього природного середовища; створенню умов для раціонального застосування всіх видів національних ресурсів; сприянню та усуненню технічних бар'єрів у торгівлі; підвищенню конкурентоспроможності продукції, робіт та послуг відповідно до рівня розвитку науки, техніки і технологій (Бакка, 2002).

Розглядаючи систему стандартизації України в галузі охорони праці, слід зазначити, що для більшої досконалості відповідних стандартів, необхідно залучати фахівців з охорони праці, роботодавців та самих працівників, оскільки саме ці особи можуть внести необхідні корективи для покращення ситуації щодо введення більш практичних та доцільних національних стандартів у зазначеній галузі.

Слід зазначити, що у ст. 18 Закону України «Про стандартизацію» мова йде про пропозиції, які б сприяли проведенню робіт з національної стандартизації. В ній

зазначається, що зацікавлені сторони повинні подавати пропозиції відносно проведення робіт, які допоможуть у розробці, перегляді, скасуванні національних стандартів та кодексів у сфері національної стандартизації (Закон України). Дані пропозиції мають розглядатися відповідним технічним комітетом стандартизації, який протягом 60 календарних днів має їх розглянути та надати інформацію про їхню значущість.

Однак відомостей про надання доцільних пропозицій, які б сприяли оновленню стандартизації в охоронній галузі не було знайдено. На нашу думку, роботодавці не зацікавлені у певних нововведеннях, які б ускладнили їм життя.

Варто звернутися до практичної складової стандартизації, що функціонує в нашій країні. Зараз діють більше 100 найважливіших ГОСТів з безпеки праці. Система стандартів безпеки праці встановлює такі класифікаційні групи стандартів: загальні вимоги і норми за видами небезпечних і шкідливих виробничих факторів; загальні вимоги безпеки виробничого устаткування і виробничих процесів; вимоги до засобів захисту працюючих.

Звертаючись до законодавства України, слід зазначити, що фахівці поділяють стандартизацію за наступними видами.

Міжнародна стандартизація – стандартизація, участь в якій є доступною для відповідних органів усіх країн. Питаннями розробки, ухвалення і видання МС займаються міжнародні організації зі стандартизації. В даний час існують дві рівноправні міжнародні організації, що відрізняються напрямками діяльності: Міжнародна організація по стандартизації (ISO – International standard organization), утворена в 1946 р.; Міжнародна електротехнічна комісія (IEC International Electrotechnical Commission), утворена в 1906 р.

Національна стандартизація – стандартизація, яка проводиться на рівні однієї країни. В Україні розроблено перші дев'ять стандартів національної системи стандартизації: ДСТУ 1.0-2003, ДСТУ 1.2-2001, ДСТУ 1.3:2004, ДСТУ 1.5-2003, ДСТУ 1.6:2004, ДСТУ 1.7-2001, ДСТУ 1.11:2004, ДСТУ 1.12:2004, ДСТУ 1.13-2001. Стандарти національної системи стандартизації позначаються перед номером стандарту цифрою 1 (Комплекс стандартів).

Ще одним видом стандартизації є *галузева*. Дана стандартизація проводиться на рівні однієї конкретної галузі виробництва і є досить поширеною. У нашому випадку сфера охорони праці підпорядковується саме галузевій стандартизації.

Комплексна стандартизація – це стандартизація, при якій здійснюється цілеспрямоване та планомірне встановлення і використання системи взаємопов'язаних вимог як до самого об'єкту комплексної стандартизації в цілому, так і його основних елементів з метою оптимального вирішення конкретної проблеми (Ткаченко, 1986).

Варто акцентувати на тому, що поняття стандартизації і стандарту не слід ототожнювати, оскільки стандартизація – це діяльність, а стандарт – це нормативний документ. Державну політику у сфері стандартизації в галузі охорони праці визначають закони України й інші нормативно-правові акти. Принципові положення державної системи стандартизації відображені в Декретах Кабінету Міністрів України.

Безумовно, час не стоїть на місці і з розвитком індустріалізації та інноваційних процесів відбуваються позитивні зміни у системі стандартів безпеки праці, яка постійно вдосконалюється не лише на законодавчому рівні, а й практично. Наприклад, затверджено нові стандарти в галузі лазерної безпеки, безпеки роботів і роботизованих технологічних комплексів і ділянок, засобів колективного захисту від іонізуючих та інфрачервоних випромінювань, гідравліки, посудин високого тиску.

Принцип побудови стандартів безпеки праці регламентується Держстандартом. Нормативно-технічна документація з безпеки праці поділяється на такі категорії: державні (Держстандарт); галузеві (ГОСТ); технічні умови (ТУ).

У державній стандартизації встановлена система, зашифрована під цифрою 12, і п'ять діючих підсистем, що мають шифр підсистеми (найменування підсистеми), що означають наступне:

0 – організаційно-методичні стандарти;

1 – стандарти вимог і норм по видам небезпечних і шкідливих виробничих факторів;

2 – стандарти вимог безпеки до виробничого обладнання;
3 – стандарти вимог безпеки до виробничих процесів;
4 – стандарти вимог безпеки до засобів захисту робітників;

5 – стандарти вимог безпеки до будівель та споруд (Стандартизація та сертифікація).

Для практичного використання стандартизації слід знати шифр підсистеми, порядковий номер стандарту й рік реєстрації. Вимоги, встановлені стандартами системи стандартів безпеки праці відповідно до області їхнього поширення, мають бути враховані в стандартах і технічних умовах за ДСТ, нормативно-технічній, конструкторській, технічній і проектній документаціях.

Слід розглянути окремі стандарти безпеки праці для усвідомлення їхнього призначення. Так, наприклад, система стандартів безпеки праці (ГОСТ 12.4.009-75 Пожежна техніка для захисту об'єктів. Загальні вимоги) виділяє вісім груп пожежної техніки для захисту об'єктів від пожеж: пожежні машини (автомобілі та мотопомпи), установки пожежогасіння, вогнегасники, засоби пожежної та охоронно-пожежної сигналізації, пожежні рятувальні пристрої, пожежне обладнання, пожежний ручний інструмент, пожежний інвентар (Стандартизація та сертифікація).

У систему стандартів безпеки праці входить ГОСТ 12.2.001 – 74, що передбачає правила та норми безпечної роботи з абразивним інструментом. Зазначений ГОСТ містить, зокрема, такі розділи: випробування кругів на механічну міцність, захисні пристрої, вимоги до верстатів і пристроїв, установка й експлуатація інструменту.

У системі стандартів безпеки праці передбачений і діє ГОСТ 12.4.011 – 79, в якому зазначені засоби захисту працюючих, вказана класифікація засобів захисту залежно від їхнього призначення (Стандартизація та сертифікація).

Система стандартів у сфері охорони праці виконує не лише практичну функцію, а й теоретичну, яка полягає у формуванні термінології. У нормативних актах розтлумачуються поняття, які класифікуються за загальними вимогами та нормами, за видами небезпечних і шкідливих

виробничих факторів, загальними вимогами безпеки виробничого обладнання та процесів, вимогами до засобів захисту працюючих, методами оцінки безпеки праці.

Також проводиться певне поєднання систематизації всієї існуючої нормативної та нормативно-технічної документації з безпеки праці, відповідних норм і правил з техніки безпеки і виробничої санітарії як федерального, так і галузевого значення. Говорячи простими словами, для забезпечення безпеки праці громадян України, впроваджується багаторівнева система взаємопов'язаних стандартів, яка спрямована на покращення ситуації у сфері охорони праці на законодавчому рівні.

Класифікуючи ГОСТи, що входять в систему стандартів безпеки праці, варто зазначити, що вони не охоплюють усіх галузей, які мають відношення до охорони праці. Тому розробляються галузеві стандарти, а також стандарти підприємства для повного забезпечення потреб різних виробництв. Саме обладнання та виробничі процеси, вимоги до безпеки, які не охоплені державними стандартами, або є необхідними в додаткових вимогах до ГОСТ, специфічних для даної галузі, і являються об'єктами стандартизації. Іншими словами, галузеві стандарти конкретизують норми і вимоги ГОСТ.

У 1979 р. в системі стандартів безпеки праці прийнятий ГОСТ на засоби індивідуального захисту обличчя зварювальника від дії дуги, бризок розплавленого металу й іскор (ГОСТ 12.4.035 - 78). Новим ГОСТом внесені відповідні зміни у сфері термінології.

Важливо зауважити на тому, що Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) розробила й опублікувала новий стандарт ISO 45001:2018 «Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці. Вимоги та рекомендації щодо застосування». Стандарт ISO 45001:2018 є одним з найбільш очікуваних стандартів у світі; це перший міжнародний стандарт у галузі охорони праці, він пропонує єдиний і простий підхід для організацій, які бажають підвищити рівень виробничої безпеки, гігієни праці та знизити травматизм на робочому місці. Новий стандарт підходить також підприємствам, які вже

використовують добровільну систему менеджменту якості, що включає вимоги OHSAS 18001 (ISO 45001).

Міжнародний стандарт ISO 45001:2018 використовує загальний підхід, високорівневу структуру, терміни та визначення, що застосовуються в інших стандартах ISO на системи менеджменту (ISO 9001 та ISO 14001), що також полегшує створення системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці для організацій, які вже впровадили інші системи менеджменту на основі стандартів ISO (Попадюк, 2018).

На основі міжнародного стандарту ISO планується створення ефективної системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці, яка буде функціонувати за рахунок міжнародних організацій. Є практичний доказ того, що впровадження системи менеджменту на основі ISO 45001 позитивно вплинуло на організації, які скористалися таким шансом. Саме вони отримали велику кількість переваг, які покращили діяльність та взаємодію у трудових колективах. Всі ці заходи покликані створити репутацію організації, як «безпечного місця роботи», що в кінцевому підсумку сприяє досягненню стратегічних цілей організації (Інформаційне забезпечення).

Висновки. Одним з атрибутів державності вважається стандартизація. Широке використання стандартизації в галузі охорони праці тісно пов'язане зі зростанням життєвого рівня населення промислово-розвиненої країни. Тому докорінна зміна економічних відносин потребує створення відповідних правових основ і суттєвого перегляду ставлення до самої стандартизації не лише у сфері охорони праці, а й усіх галузях економіки. Безумовно, цей складний процес потребує не лише часу, фінансових засобів, а й участі всіх фахівців, які залучаться до справи удосконалення системи стандартизації.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. ISO 45001. Очікувані зміни в управлінні професійною безпекою та здоров'ям. URL: <http://oppb.com.ua/articles/iso-45001-ochikuvani-zminy-v-upravlinni-profesiynoyu-bezpekoyu-ta-zdorovyam>.

2. Бакка М.Т., Тарасова В.В. Метрологія, стандартизація, сертифікація і акредитація. Навчальний посібник з грифом МОН України. Житомир: ЖІТІ, 2002. 337 с.

3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: підручник. Львів: Афіша, 2004. 276 с.

4. Закон України «Про стандартизацію». Редакція від 03.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.

5. Інформаційне забезпечення у сфері технічного регулювання ДП «Укрметртестстандарт». URL: http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4169:iso&catid=122:2015-09-15-07-01-23&lang=uk.

6. Комплекс стандартів національної стандартизації України. URL: https://studopedia.su/2_979_tema_kompleks-standartiv-natsionalnoi-standartizatsii-ukraini.html.

7. Попадюк О.В. Аналіз організаційно-інституційного середовища функціонування системи соціальної відповідальності підприємств харчової промисловості України. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Том 3. № 2. С. 117-133.

8. Стандартизація та сертифікація. URL: <http://foodtecnology.info/standartizatsiya-ta-sertifikatsiya>.

9. Стандарти України 2000: покажчик. Львів, 2000. 320 с.

10. Технічна енциклопедія TechTrend. URL: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=6846>.

11. Ткаченко В.В. Основы стандартизации. Москва, 1986. 200 с.

12. Шабельник Л.Ю. Підходи до типізації та систематизації стандартів промислової продукції в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород, 2016. Випуск 10, Ч. 2. С. 135-138.

REFERENCES

1. ISO 45001. *Ochikuvani zminy v upravlinni profesiinoiu bezpekoiu ta zdoroviam* [Expected changes in management of occupational safety and health]. URL: <http://oppb.com.ua/articles/iso-45001-ochikuvani-zminy-v-upravlinni-profesiynoyu-bezpekoyu-ta-zdorovyam>

2. Bakka, M. (2002). *Metrolohiia, standartyzatsiia, sertyfikatsiia i akredytatsiia* [Metrology, standardization, certification and accreditation]. Zhytomyr: ZhIT1, 337 [in Ukraine].
3. Zhydetskyi, V. (2004). *Osnovy okhorony pratsi: pidruchnyk* [Fundamentals of Occupational Safety: Textbook]. Lviv: Afisha, 276 [in Ukraine].
4. Zakon Ukrainy «Pro standartyzatsiiu», 03.07.2019. [The Law of Ukraine «On Standardization»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.
5. *Informatsiine zabezpechennia u sferi tekhnichnoho rehuliuвання DP «Ukrmetrteststandart»* [Information support in the field of technical regulation of Ukrmetrteststandart] URL: / http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4169:iso&catid=122:2015-09-15-07-01-23&lang=uk.
6. *Kompleks standartiv natsionalnoi standartyzatsii Ukrainy* [Complex of standards of national standardization of Ukraine]. URL: https://studopedia.su/2_979_tema_kompleks-standartiv-natsionalnoi-standartizatsii-ukraini.html
7. Popadiuk, O. (2018). *Analiz orhanizatsiino-instytutysiinoho seredovyscha funktsionuvannia systemy sotsialnoi vidpovidalnosti pidpriemstv kharchovoi promyslovosti Ukrainy* [Analysis of organizational and institutional environment of functioning of the system of social responsibility of the enterprises of food industry of Ukraine]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, 3, 2, 117-133 [in Ukraine].
8. *Standartyzatsiia ta sertyfikatsiia* [Standardization and certification]. URL: <http://foodtecnology.info/standartizatsiya-ta-sertifikatsiya>.
9. Standarty. (2000). *Ukrainy 2000: pokazhchyk* [Standards of Ukraine 2000: Index]. Lviv, 320 [in Ukraine].
10. *Tekhnichna entsyklopediia TechTrend* [TechTrend Technical Encyclopedia]. URL: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=6846>
11. Tkachenko, V. (1986). *Osnovy standartyzatsyy* [Basics of standardization]. Moskva, 200 [in Russia].
12. Shabelnyk, L. (2016). *Pidkhody do typizatsii ta systematyzatsii standartiv promyslovoi produktsii v Ukraini* [Approaches to typing and systematization of industrial production standards in Ukraine]. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*. Uzhhorod, Vypusk 10, 2, 135-138 [in Ukraine].

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто комплекс теоретичних і практичних питань у сфері стандартизації охорони праці, здійснено порівняльний аналіз європейських та міжнародних стандартів у галузі охорони праці.

Авторка зауважила на адаптації законодавства України, яке передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими та міжнародними стандартами охорони праці, з метою визначення єдиних та загальноприйнятих правових, соціально-економічних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини під час трудової діяльності.

*У дослідженні висвітлено стан стандартизації у сфері охорони праці, проведено порівняльно-правовий аналіз відповідності та розробки рекомендацій з метою подальшого наближення законодавства України до вимог *acquis communautaire*.*

Подано визначення основної термінології, яка розкриває суть проблеми: «система стандартів безпеки праці», «стандартизація», «стандарти» тощо. Розглянуто види стандартизації та зроблено опис деяких стандартів національної системи стандартизації охорони праці.

У дослідженні йдеться про новий стандарт ISO 45001:2018 «Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці. Вимоги та рекомендації щодо застосування», який є одним з найбільш очікуваних стандартів у світі.

Авторкою зацікнтовано на важливості й необхідності формування чіткої системи стандартизації в Україні, що покращить стан у галузі охорони праці.

Ключові слова: *стандартизація, стандарти, охорона праці, система стандартів безпеки праці, нормативна база.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрен комплекс теоретических и практических вопросов в сфере стандартизации охраны труда, осуществлен сравнительный анализ европейских и международных стандартов в сфере охраны труда.

Автор сакцентировалась на адаптации законодательства Украины, которое предусматривает реформирование ее правовой системы и постепенное приведение в соответствие с европейскими и международными стандартами охраны труда, с целью определения единых и общепринятых правовых, социально-экономических мероприятий и средств, направленных на сохранение жизни, здоровья и работоспособности человека в процессе трудовой деятельности.

В исследовании отражено состояние стандартизации в сфере охраны труда, проведение сравнительно-правового анализа соответствия и разработки рекомендаций с целью дальнейшего приближения законодательства Украины к требованиям *acquis communautaire*.

Представлено определение основной терминологии, которая раскрывает суть проблемы: «система стандартов безопасности труда», «стандартизация», «стандарты» и др. Рассмотрены виды стандартизации и сделано описание некоторых стандартов национальной системы стандартизации охраны труда.

В исследовании говорится о новом стандарте ISO 45001:2018 «Системы менеджмента охраны здоровья и безопасности труда. Требования и рекомендации по применению», который является одним из самых ожидаемых стандартов в мире.

Автором акцентировано на важности и необходимости формирования четкой системы стандартизации в Украине, что улучшит положение в сфере охраны труда.

Ключевые слова: стандартизация, стандарты, охрана труда, система стандартов безопасности труда, нормативная база.